

Jan Waals (Gezamenlijke Brandweer)

‘DE GB IS EEN VERZEKERINGSPOLIS’

De Gezamenlijke Brandweer is het neusje van de zalm als het gaat om industriële brandbestrijding, vindt vertrekkend directeur Jan Waals. In Europoort Kringen blikt hij terug op de voorbije elf jaar, stipt hij de naar zijn idee grootste uitdagingen aan en legt hij uit waarom het in Nederland goed zou zijn om de krachten te bundelen.

Nog een paar maanden en je gaat met pensioen. Hoe zijn de laatste loodjes?

“De Gezamenlijke Brandweer is een geweldig mooie club, die belangrijk is voor de bedrijven, de ontsluiting van de infrastructuur in het havengebied en de woonkernen. Dankzij onze goede en effectieve inzetstrategie weten we incidenten klein te houden. Ik vind het lastig om afscheid te nemen, al begin ik eraan te wennen. Ik ben begonnen aan een afscheidstournee langs alle 39 ploegen en teams in dagdienst. Het eindpunt komt in zicht. Ik zal tot en met eind augustus in dienst zijn.”

Wat ga je het meest missen?

“De dynamiek van het gebied. Wij bevinden ons hier midden in de energietransitie. Daarnaast is er het publiek-private element, wat de Gezamenlijke Brandweer anders maakt dan een publiek brandweerkorps. Veiligheid is dikwijls met emotie beladen.

“GEDOE MOET JE LEUK VINDEN, DAT HOORT BIJ DEZE FUNCTIE”

Vanuit het bedrijvencollectief wordt anders, meer rationeel, naar veiligheid gekeken. In de praktijk hebben zowel publiek als privaat veiligheid hoog in het vaandel staan, maar de kijk erop verschilt.”

En wat het minst?

“Het rijden. Ik woon in Brabant en de ritten van en daar naartoe ga ik zeker niet missen. Gedoe moet je leuk vinden, dat hoort bij deze functie.”

Hoe staat de Gezamenlijke Brandweer ervoor?

“Goed. Toen ik hier elf jaar geleden begon, stonden we voor behoorlijke financiële uitdagingen. We moesten destijds de eindjes aan elkaar knopen. Inmiddels hebben we wat vlees op de botten en kunnen we tegen een stootje. Als ik naar de kazernes kijk, zijn de voertuigen vernieuwd. Ook hebben we contracten gesloten voor het vervangen van industriële brandbestrijdingsvoertuigen. De collectieve brandbestrijdingspool beschikt over de meest geavanceerde equipment voor industriële brandbestrijding ter wereld. Ook is het kennisniveau op een hoog niveau, al zul je daarin moeten blijven investeren. Na de zomer stappen wij voor de eerstelijns voertuigen over op PFAS-vrij blusschuim. Dat is een mooie stap. Voor kleinere incidenten maken we al gebruik van PFAS-vrij blusschuim.”

Is PFAS-vrij blusschuim van even goede kwaliteit als het schuim dat jullie eerder gebruikten?

“Er hebben zich zes leveranciers voor onze Europese aanbesteding ingeschreven. Daar zat geen slechte bij. De een is wat meer gespecialiseerd in polaire en de ander meer in non-polaire stoffen. Wij hebben gekeken naar de brede inzetbaarheid van PFAS-vrij blusschuim en natuurlijk ook naar de kosten.”

Wat is jullie laatste investering in nieuw materieel geweest?

“Recent hebben wij twee industriële blusvoertuigen aangeschaft, waarvan een met een blusarm. Dat is nieuw voor ons. Zo’n voertuig met blusarm is speciaal geschikt voor het bestrijden van branden bij spooreplacements. Je kunt er verder over geluidsschermen mee blussen. Ook zijn de voertuigen wat groter en kan er meer water in, wat onze snelheid ten goede komt. Verder bieden de voertuigen extra ruimte voor bijvoorbeeld speciale blusmiddelen of equipment die we uit oogpunt van de energietransitie nodig gaan hebben, maar nu nog onbekend zijn.”

Zijn dat grote investeringen?

“Ja, het voertuig met blusarm vergt een investering van 1,7 miljoen euro en zonder blusarm 1,4 miljoen euro. De komende jaren gaan wij de hele vloot aan industriële blusvoertuigen vervangen. Het gaat daarbij om tien voertuigen. Elke investering doen wij voor een periode van twaalf jaar.”

Vorig jaar hebben jullie een mobiel systeem aangeschaft voor het bestrijden van een tankputbrand. Is dat een goede investering gebleken?

“Het was een prima investering. Het afgelopen jaar hebben wij de eerste grote oefeningen gehad en die zijn boven verwachting verlopen. De snelheid waarmee wij konden opbouwen was hoger dan verwacht. Het gaat hierbij om enorme logistieke bewegingen die op gang komen. Deze equipment is deels op de Moezelweg [de hoofdvestiging van de Gezamenlijke Brandweer, red.], en deels bij

kazernes opgeslagen. Ook zijn er vrijwillige korpsen bij betrokken. Verder zijn de UGV’s [unmanned ground vehicle of blusrobot, red.] bij een aantal incidenten in het havengebied ingezet. Ook dat zijn goede investeringen gebleken. Wij willen onze mensen zo

“DE DRONES KUNNEN BUITEN HET ZICHT VAN DE PILOOT BOVEN INCIDENTEN HANGEN EN INFORMATIE DOORSTUREN”

veilig mogelijk inzetten. Daarnaast hebben wij fors geïnvesteerd in drones. Op drie plaatsen in de haven staan drones met een grote spanwijdte in een soort boxen opgesteld. We hebben mensen opgeleid om ze te bedienen. De drones kunnen buiten het zicht van de piloot boven incidenten hangen en informatie doorsturen.”

Zijn de drones klaar om te worden ingezet?

“De drones staan gereed in de haven en de mensen zijn opgeleid, alleen de vergunningen moeten nog worden gegeven. Wij doen dit samen met de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR). Vier jaar geleden is ons droneteam opgegaan in het Team Digitale Verkenning. Dit soort trajecten pakken wij samen met de veiligheidsregio op. Wij werken samen om de kosten te drukken en tegelijkertijd de arbeidsveiligheid te vergroten.”

Klopt het dat jullie ook kijken naar de inzet van bemande drones?

“Ja, vooral de VRR is daarmee bezig. In een drone kan een officier van dienst heel snel ter plaatse bij een incident komen.”

Uit je woorden komt naar voren dat jullie steeds meer op afstand van incidenten willen werken.

“Bij alles wat wij doen, staat veiligheid voor onze mensen voorop. Zo hebben we onlangs nieuwe meetapparatuur aangeschaft, dat op de man wordt gedragen. Dit helpt de risico's van situaties in te schatten.”

Wat is er in de afgelopen elf jaar het meest veranderd aan jullie werkwijze?

“Wij gaan niet meer met mensen naar binnen, of het moet écht veilig zijn. Naast grote robots hebben wij ook kleine robots tot onze beschikking, die door een deur naar binnen kunnen. Deze zullen eerst worden ingezet. In het Rotterdamse havengebied zijn steeds meer grote loods gebouwd. Iedere maand brandt er in Nederland wel zo'n loods tot de grond toe af. Daar heb je een ander type equipment voor nodig, wat ook geldt voor assets die worden gebruikt voor de opslag van bijvoorbeeld accu's en batterijen.”

Welke technologieën kunnen in de toekomst waardevol zijn voor het werk van de Gezamenlijke Brandweer?

“Een organisatie moet zich aanpassen aan de toepassing van nieuwe digitale technieken. Denk aan het Team Digitale Verkenning of het raadplegen van gegevens op afstand,

zoals tekeningen of camerabeelden. Dit is informatie die op waardevolle wijze valt te gebruiken.”

Zouden dergelijke gegevens in een AR-bril kunnen worden getoond die brandweerlieden dragen?

“Dat zou een mogelijkheid zijn. De kunst is die informatie in de hoofden van onze mensen te krijgen, zodanig dat zij er chocola van kunnen maken. Wij hanteren een al vele jaren bestaand inzetsysteem, dat eventueel kan worden uitgebreid met mensen die gegevens verzamelen en brandweerlieden daarmee ondersteunen. Ook zou kunstmatige intelligentie in de toekomst kunnen worden gebruikt als dat op een verantwoorde wijze mogelijk is.”

Wat zie je als grootste uitdaging voor de toekomst?

“De energietransitie brengt het gebruik van nieuwe technologieën met zich mee, zoals ammoniakopslag, electrolyse en bioraffinage. Over die productieprocessen en de daarmee gepaard gaande risico's zijn er nog veel vragen. Wij moeten dit goed in kaart brengen en mensen daarvoor opleiden. Binnen de organisatie heb ik iemand daar volledig voor vrijgemaakt, om die kennis op te halen, te gebruiken en in tactische besluitvorming om te zetten.”

Heeft de Gezamenlijke Brandweer ook last van de krapte op de arbeidsmarkt?

“Gelukkig heeft het bestuur mij toegestaan om bovenformatief mensen in dienst te nemen. maar het is een opgave. Normaal gesproken nemen wij mensen met een basisbrandweeropleiding aan. Dat is echter voor een deel stilgevallen, waardoor wij mensen van nul af aan moeten opleiden. Zij hebben een basiskennis van techniek nodig en moeten ook fysiek goed in elkaar steken. Het is een hele klus om jaarlijks twee klasjes te vormen.”

Toch lijkt het vak van brandweerman aantrekkelijk onder jongeren.

“Ja, dat klopt. Alleen is er bij ons minder actie dan in de stad, omdat we werken in een omgeving met veel professionals bij de diverse bedrijven. De Gezamenlijke Brandweer is een verzekeringspolis voor de veiligheid in het havengebied. Gelukkig hebben wij uitsluitend kleine incidenten, ongeveer 1.200 op jaarbasis. Wij kunnen mensen een stuk techniek bieden. In de ochtend en middag zijn veel van onze mensen bij bedrijven aanwezig. Dat moet je leuk vinden.”

Als je terugblijkt, waarover ben je het meest tevreden?

“Dat de organisatie staat. Zowel op het gebied van het materieel als vakinhoudelijk staan wij aan de top als het gaat om industriële brandweerkorpsen. In de haven van Rotterdam zal altijd een sterke industriële brandweer nodig zijn. Industriële brandweer is fundamenteel anders dan publieke brandbestrijding. Ik pleit ervoor om industriële brandbestrijding landelijk beter te coördineren en een of twee industriële brandbestrijdingspelotons op te richten voor de zes industrieclusters in Nederland. Voor het bestrijden van natuurbranden zijn er ook gespecialiseerde teams. In het kleine Nederland zou het goed zijn om dit ook zo aan te pakken. In het Platform Industriële Incidentbestrijding (PII) werkt de Gezamenlijke Brandweer al samen met Shell Moerdijk, Chemelot en Dow Terneuzen. Ik nodig de clusters van Amsterdam, Groningen en Zeeland uit om zich ook aan te sluiten.”